

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 25 sierpnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący:SSO Anna Łosik

Protokolant:p.o. stażysty Justyna Wojciechowska

po rozpoznaniu w dniu 25 sierpnia 2017 r. w Poznaniu na rozprawie

sprawy z powództwa D. P., E. P.

przeciwko J. P. (1), O. P. (1)

o uznanie umowy za bezskuteczną oraz zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

1. Powództwo oddala.

2. Zasądza od powodów solidarnie na rzecz pozwanych kwotę 10 834 zł (słownie: dziesięć tysięcy osiemset trzydzieści cztery złote) tytułem zwrotu kosztów postępowania – po połowie dla każdej z nich.

SSO Anna Łosik

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 20 kwietnia 2016 roku (k. 1) powodowie D. P. i E. P. wnieśli o uznanie za bezskuteczną w stosunku do powodów umowy darowizny prawa własności lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość położonego w G. przy os. (...), dla którego Sąd Rejonowy w Grodzisku Wielkopolskim Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą pod oznaczeniem (...) zawartej między J. i O. P. (1) w dniu 29 maja 2015 roku w formie aktu notarialnego rep. A (...) przed notariuszem M. P., w celu umożliwienia dochodzenia powodom roszczenia w przedmiocie zobowiązania pozwanej J. P. (1) do przeniesienia na powodów prawa własności ww. lokalu na skutek odwołania darowizny z dnia 05 maja 2009 roku rep.(...) z powodu rażącej niewdzięczności J. P. (1) jako obdarowanej.

W przypadku uwzględnienia powyższego żądania powodowie wnieśli o zobowiązanie J. P. (1) do złożenia oświadczenia woli w przedmiocie przeniesienia na powodów prawa własności lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość położoną w G. przy os. (...), dla którego Sąd Rejonowy w Grodzisku Wielkopolskim Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą pod oznaczeniem (...) na skutek złożenia przez powodów oświadczenia o odwołaniu darowizny zawartej w formie aktu notarialnego rep. (...)2009 dnia 05 maja 2009 r. przed notariuszem T. P., z uwagi na rażąca niewdzięczność J. P. (1) jako obdarowanej na co powodowie wyrażają zgodę.

Ponadto powodowie wnieśli o udzielenie zabezpieczenia powództwa w trybie art. 730 §1 k.p.c. w zw. z art. 755 k.p.c., poprzez ustanowienie zakazu zbywania oraz obciążania nieruchomości lokalowej, dla której Sąd w Grodzisku Wielkopolskim Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą pod oznaczeniem (...); o zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powodów kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz kwoty 34 zł tytułem opłat skarbowych od pełnomocnictw; zwolnienie powodów na podstawie art. 102 ust. 1 u.k.s.c. od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w całości z uwagi na fakt, iż powodowie nie są w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania dla siebie i rodziny.

W uzasadnieniu pisma powodowie wskazali, że byli właścicielami przedmiotowego mieszkania, w dniu 05 maja 2009 roku mieszkanie darowali pozwanej J. P. (1), kierując się chęcią zapewnienia osobie bliskiej odpowiednich warunków bytowych. Po dokonaniu darowizny stosunki stron układały się bardzo dobrze, relacje rodzinne były ciepłe i serdeczne. Zauważalna negatywna zmiana w postępowaniu J. P. (1) nastąpiła na przełomie lipca i sierpnia 2015 roku. Od tego momentu pozwana podejmowała wobec powodów zachowania, które wypełniają pojęcie rażącej niewdzięczności. Pozwana wymieniła zamki w mieszkaniu, przez co uniemożliwiła odwiedziny powodom, nadto odmawia przyjmowania wizyt powodów, nie odbiera telefonów i unika kontaktów. J. P. (1) nie wykazuje chęci aby utrzymać poprawne rodzinne relacje.

Postanowieniem z dnia 12 września 2016 roku (k. 123-124) referendarz sądowy zwolnił powodów od kosztów sądowych w części, a mianowicie od wszelkich kosztów powyżej kwoty 1.000 zł opłaty sądowej, a w pozostałym zakresie wnioszek oddalił.

Postanowieniem z dnia 20 października 2016 roku (k. 129-133) Sąd oddalił wnioszek powodów o udzielenie zabezpieczenia.

Powodowie pismem z dnia 27 października 2016 roku (k. 159- 160) złożyli zażalenie na postanowienie z dnia 20 października 2016 roku.

Pozwana J. P. (1) w odwiedzi na pozew z dnia 07 listopada 2016 roku (k. 165- 187) wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 7.217 zł.

Uzasadniając swoje stanowisko J. P. (1) wskazała, że okoliczności faktyczne przedstawione w pozwie nie są zgodne z rzeczywistością. Do przedmiotowego lokalu położonego w G. na os. (...) przysługiwało pozwanej J. P. (1) lokatorskie spółdzielcze prawo przydzielone jej w związku z wniesieniem przez nią wymaganego wkładu. W celu sformalizowania ustaleń dotyczących opieki powodów nad pozwaną, J. P. (2) złożyła w 1999 r. oświadczenie o rezygnacji z członkostwa w Spółdzielni Mieszkaniowej i nieodpłatnej cesji na rzecz D. i E. P. wierzytelności z tytułu wkładu mieszkaniowego związanego z lokalem nr (...) położonym w G. na os. (...). Od czasu wyprowadzki powodów w 2009 roku do chwili obecnej powodowie nawet nie próbowali kontaktować się z pozwaną J. P. (1) ani telefonicznie ani osobiście. Powód zerwał kontakty z całą rodziną.

W odpowiedzi na pozew z dnia 07 lipca 2016 roku (k. 189- 197) pozwana O. P. (2) wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na rzecz pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 7.217 zł.

W uzasadnieniu pisma pozwana wskazała, że zaprzecza wszelkim twierdzeniom pozwu oraz że okoliczności faktyczne przedstawione w pozwie nie są zgodne z rzeczywistością. Nadto podniosła, że J. P. (1) nie dopuściła się w stosunku do powodów żadnych zachowań mogących stanowić jakąkolwiek niewdzięczność, a w szczególności rażącą niewdzięczność jako przesłankę odwołania darowizny z art. 898 k.c..

W odpowiedziach na zażalenie (k. 217-221, 223-227) obie pozwane wniosły o oddalenie zażalenia i zasądzenie od powodów solidarnie na rzecz każdej z pozwanych kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norma przepisanych.

Postanowieniem z dnia 27 stycznia 2017 roku (k. 243-244 verte) Sąd Apelacyjny w Poznaniu oddalił zażalenie powodów na postanowienie z dnia 20 października 2016 roku.

Postanowieniem z dnia 23 czerwca 2017 roku (k. 310- 311) referendarz sądowy przyznał świadkom O. O. (1) i T. W. zwrot kosztów stawiennictwa na rozprawie w dniu 26 maja 2017 roku.

W dalszym toku postępowania strony podtrzymywały swoje stanowiska procesowe.

Sąd ustalił co następuje:

Powodowie są małżeństwem. J. P. (1) jest matką E. P.. Pozwana O. P. (2) jest wnuczką J. P. (1) i bratanicą powoda.

Pozwanej J. P. (1) przysługiwało lokatorskie spółdzielcze prawo do lokalu położonego przy ul. (...) w G. na podstawie przydziału lokalu mieszkalnego z 03 czerwca 1988 roku. W listopadzie 1999 roku J. P. (1) złożyła oświadczenie o rezygnacji z członkostwa w Spółdzielni Mieszkaniowej i dokonała nieodpłatnej cesji na rzecz powodów wierzytelności z tytułu wkładu mieszkaniowego związanego z przedmiotowym lokalem. W 2007 roku doszło do ustanowienia odrębnej własności przedmiotowego lokalu oraz przeniesieni jego własności na rzecz E. i D. P..

Okoliczności bezsporne, a nadto dowody: kopia przydziału do lokalu mieszkalnego z dnia 03 czerwca 1988 r. (k. 178-179), kopia pisma z dnia 29 listopada 1999 r. dotyczącego rezygnacji przez pozwaną J. P. (1) z wkładu mieszkaniowego i udziału członkowskiego w Spółdzielni Mieszkaniowej (k. 180), umowa ustanowienia odrębnej własności lokalu z dnia 10 grudnia 2007 roku (k. 18-22), zeznania pozwanej J. P. (1) (e-protokół z dnia 11 stycznia 2017 r. k. 241)

Powodowie i pozwana J. P. (1) zamieszkiwali razem w spornym lokalu. Ich relacje były zasadniczo poprawne, choć często dochodziło do drobnych konfliktów na tle spraw życia codziennego, głównie pomiędzy D. P..

Dowód: zeznania pozwanej J. P. (1) (e-protokół z dnia 11 stycznia 2017 r. k. 241), zeznania świadka K. P. (e-protokół z dnia 26 maja 2017 r. k. 287), zeznania świadka T. W. (e-protokół z dnia 26 maja 2017 r. k. 287), zeznania świadka N. O. (e-protokół z dnia 26 maja 2017 r. k. 287), zeznania świadka D. W. (e-protokół z dnia 25 sierpnia 2017 r. k. 327), zeznania świadka K. Ś. (e-protokół z dnia 25 sierpnia 2017 r. k. 327)

Z biegiem czasu konflikty między pokoleniami zaczęły się pogłębiać. Pozostali członkowie rodziny podjęli się mediacji, celem rozwiązania problemu. Do eskalacji nieporozumień doszło w 2008 roku, kiedy to powodowie siłą przeprowadzili J. P. (1) do pokoju mniejszego od dotąd przez nią zajmowanego. Nadto pokój ten nie miał balkonu, dostępu do świeżego powietrza. Pozwana wystąpiła do Sądu o ochronę naruszonego posiadania. Sąd Rejonowy w Grodzisku Wielkopolskim wyrokiem z dnia 31 lipca 2008 roku przywrócił J. P. (1) posiadanie pokoju wraz z balkonem o powierzchni 19 metrów kwadratowych mieszczącego się w lokalu nr (...) na osiedlu (...) w G. Po tych wydarzeniach sytuacja pomiędzy powodami, a pozwaną J. P. (1) była napięta, a relacje zdecydowanie się ochłodziły.

Dowód: odpis wyroku Sądu Rejonowego w Grodzisku Wlkp. z dnia 31 lipca 2008 roku w sprawie o sygnaturze (...) (k. 181), zeznania świadka K. P. (e-protokół z dnia 26 maja 2017 r. k. 287), zeznania świadka M. W. (1) (e-protokół z dnia 26 maja 2017 r. k. 287), zeznania świadka T. W. (e-protokół z dnia 26 maja 2017 r. k. 287)

W kwietniu 2009 roku powodowie nabyli własność nieruchomości położonej poza miastem, zaproponowali pozwanej J. P. (2), aby wraz z nimi się przeprowadziła. Ta jednak odmówiła z powodu dużej odległości od miasta, lekarza. W kwietniu 2009 roku powodowie wyprowadzili się z dotychczas przez nich zajmowanego mieszkania pozostawiając w nim pozwaną, która już wtedy potrzebowała pomocy osób trzecich z uwagi na jej wiek i niedołężność. W maju 2009 roku powodowie dokonali darowizny na rzecz pozwanej, przenieśli na nią własność przedmiotowego mieszkania, aby zabezpieczyć jej egzystencję.

Dowód: umowa darowizny z dnia 05 maja 2009 roku (k. 23-24 verte), zeznania pozwanej J. P. (1) (e-protokół z dnia 11 stycznia 2017 r. k. 241), zeznania powoda E. P. (e-protokół z dnia 11 stycznia 2017 r. k. 241, e-protokół z dnia 25 sierpnia 2017 r. k. 327), zeznania świadka K. P. (e-protokół z dnia 26 maja 2017 r. k. 287),

Po przeprowadzce powodowie zerwali kontakt z rodziną i pozwaną. Nie odwiedzali matki, nie zapraszali jej do siebie, nie spędzali z nią świąt, nie udzielali pomocy, nie interesowali się nawet czy też takowej potrzebuje. Na pozwaną spadł obowiązek utrzymania mieszkania, któremu nie była w stanie podołać. Od maja 2009 roku matkę wspomagał finansowo syn K. P., który pokrywał w 3/5 koszty czynszu do maja 2015 roku. Pozostali członkowie rodziny (poza powodami) pomagali J. w porządkach, sprzątanii, zakupach. Drobne codzienne zakupy robiły dla pozwanej także

sąsiadki, pomagały też opłacać rachunki. Około dwa lata po wyprowadzce pozwanych zostały wymienione drzwi wejściowe w przedmiotowym mieszkaniu z uwagi na zły stan techniczny starych.

J. P. (1) czekała na odwiedziny powodów, zwłaszcza syna. Zwracała się do członków rodziny o interwencję w sprawie kontaktów z nimi, bezskutecznie.

Z uwagi na postępującą chorobę J. P. (1) wykonano zabieg amputacji nogi. Wówczas pod swoją opieką wziął ją syn K. i wnuczka O.. Po tym czasie stan zdrowia pozwanej ulegał stopniowemu pogorszeniu, wymagała opieki w coraz to większym zakresie. W dniu 29 maja 2015 roku J. P. (3) dokonała darowizny przedmiotowego mieszkania na rzecz wnuczki O. P. (1). Wcześniej pozwana chciała dokonać darowizny na rzecz K. P., ale ten odmówił, albowiem nie chciał konfliktów w rodzinie z tego powodu. W. O. przyjęła darowiznę i roztoczyła opiekę nad babcią.

Dowód: umowa darowizny z dnia 29 maja 2015 r. (k. 182- 186), zeznania pozwanej J. P. (1) (e-protokół z dnia 11 stycznia 2017 r. k. 241), E. P. (e-protokół z dnia 11 stycznia 2017 r. k. 241), zeznania pozwanej O. P. (2) (e-protokół z dnia 11 stycznia 2017 r. k. 241, e-protokół z dnia 25 sierpnia 2017 r. k. 327), zeznania świadka K. P. (e-protokół z dnia 26 maja 2017 r. k. 287), zeznania świadka Z. A. (e-protokół z dnia 26 maja 2017 r. k. 287), zeznania świadka M. W. (2) (e-protokół z dnia 26 maja 2017 r. k. 287), zeznania świadka T. W. (e-protokół z dnia 26 maja 2017 r. k. 287), zeznania świadka N. O. (e-protokół z dnia 26 maja 2017 r. k. 287), zeznania świadka Z. S. (e-protokół z dnia 25 sierpnia 2017 r. k. 327), zeznania świadków T. B., W. M. (e-protokół z dnia 25 sierpnia 2017 r. k. 327)

We wrześniu 2015 roku powodowie od M. W. (1) pozyskali wiadomość o dokonanej darowiznie na rzecz pozwanej O. P. (2). Pismem z dnia 01 lutego 2016 roku powodowie złożyli oświadczenie o odwołaniu darowizny, powołując się na rażącą niewdzięczność obdarowanej polegającą na odmawianiu wizyt darczyńców, szkalowanie ich, używanie epitetów wobec darczyńców i ich córki. Już wtenczas właścicielem przedmiotowego mieszkania była O. P. (2).

Dowód: Wydruk księgi wieczystej nr (...) (k. 11-17), oświadczenie o odwołaniu darowizny z dnia 01 lutego 2016 roku (k. 25-27), zeznania powoda E. P. (e-protokół z dnia 25 sierpnia 2017 r. k. 327)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów.

Sąd przydał walor wiarygodności dowodom z w/w dokumentów, nie były one podważane przez strony niniejszego postępowania, a Sąd nie znalazł podstaw, aby podważać ich wiarygodność z urzędu.

Sąd dał wiarę kserokopiom dokumentów, albowiem ich prawdziwość i autentyczność nie wzbudziła zastrzeżeń Sądu, a także w toku procesu nie została zakwestionowana przez powoda.

Podkreślić przy tym należy, że zgodnie z art. 244 §1 k.p.c. dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Z kolei w świetle art. 245 k.p.c. dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

Sąd zeznania powodów uznał za wiarygodne jedynie w zakresie okoliczności ich wyprowadzki oraz dokonanej darowizny. W pozostałym zakresie Sąd ich zeznaniom nie dał wiary, zwłaszcza co do okoliczności zwianych z niewdzięcznością pozwanej J. P. (1). Sąd uznał, że twierdzenia te zostały podniesione na potrzeby przedmiotowego postępowania. Sąd również nie dał wiary co do twierdzeń powodów o relacjach rodzinnych utrzymywanych z pozwaną J. P. (1). Podnoszą, że kontakt był, odwiedzali pozwaną, ale pytani o konkretne spotkania np. świąteczne, czy odwiedziny w szpitalu odpowiadali, że takie nie miały miejsca.

Sąd za wiarygodne uznał zeznania pozwanej J. P. (1) albowiem korespondują z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w aktach sprawy.

Odnosząc się do kwestii zeznań pozwanej O. P. (2) Sąd dał im wiarę w całości. Pozwana wypowiedziała się spontanicznie, starając się rzetelnie przekazać Sądowi posiadaną wiedzę o faktach, jej zeznania korelują z pozostałymi dowodami.

Zeznania świadków J. S. oraz M. G. Sąd uznał za mało przydatne dla ustalania istotnych okoliczności faktycznych. Świadkowie nie mieli wiedzy na temat konfliktu pomiędzy stronami, niewdzięczności pozwanej, albowiem nie utrzymują relacji rodzinnych. W swoich odpowiedziach powoływali się na niewiedzę.

Zeznania świadków K. P., T. W., N. O., D. W., K. Ś. Sąd uznał za wiarygodne. Świadkowie zeznawali spójnie i logicznie, ich zeznania co do tych samych okoliczności były tożsame jednak nie identyczne. Każdy wypowiadał się spontanicznie.

Sąd zeznaniom świadków Z. A. oraz M. W. (1) dał wiarę w zakresie pomocy przy porządkach oraz braku relacji powodów z pozwaną oraz rodziną, a nadto w zakresie niewiedzy powodów o losach matki. W pozostałym, zakresie Sąd ich zeznaniom nie dał wiary, należało je oceniać z dużą ostrożnością, albowiem w rodzinie niewątpliwie panuje konflikt dotyczący dokonanej darowizny, w który świadkowie są bezpośrednio zaangażowani.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków Z. S., T. B. i W. M., świadkowie nie są związani w żaden sposób z którąkolwiek ze stron postępowania, ich wypowiedzi były obiektywne i rzetelne.

Sąd zważył, co następuje:

Sąd uznał powództwo za bezzasadne.

Zgodnie z treścią art. 59 kc w razie zawarcia umowy, której wykonanie czyni całkowicie lub częściowo niemożliwym zadośćuczynienie roszczeniu osoby trzeciej, osoba ta może żądać uznania umowy za bezskuteczną w stosunku do niej, jeżeli strony o jej roszczeniu wiedziały albo jeżeli umowa była nieodpłatna. Uznania umowy za bezskuteczną nie można żądać po upływie roku od jej zawarcia.

W pierwszej kolejności wskazać trzeba, że Sąd w całej rozciągłości podtrzymuje swoje stanowisko wyrażone w uzasadnieniu postanowienia oddalającego wniosek o zabezpieczenie powództwa. Sąd aprobuje wyrażone tam poglądy prawne.

Zważyć należy, że według samych twierdzeń pozwu do zawarcia umowy darowizny pomiędzy doszło w dniu 29 maja 2015 roku, w tym czasie relacje pomiędzy powodami, a J. P. (1) układały się poprawnie. Powodowie wskazują, że negatywa zmiana w postawie pozwanej zaszła na przełomie lipca i sierpnia 2015 roku. Pismem z dnia 01 lutego 2016 roku powodowie złożyli pozwanej J. P. (1) oświadczenie o odwołaniu darowizny. Z momentem odwołania darowizny, przy uznaniu twierdzeń powodów zawartych w oświadczeniu za prawdziwe, powstało roszczenie powodów o zwrotne przeniesienie własności nieruchomości. Okolicznością bezsporną, a nadto wynikającą z twierdzeń pozwu, jest iż w momencie dokonania zaskarżonej w trybie art. 59 k.c. umowy darowizny z dnia 29 maja 2015 roku, roszczenie powodów nie istniało. Nie ulega wątpliwości, iż roszczenie uprawnionego z art. 59 k.c. musi istnieć zarówno w chwili dokonywania przez zobowiązanego zaskarżanej czynności, jak i w chwili orzekania o bezskuteczności (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23.03.2006r., I CK 389/05). W dniu zawarcia umowy darowizny pomiędzy pozwanymi nie istniało roszczenie pozwanych o zwrotne przeniesienie na nich prawa własności nieruchomości, a pozwana J. P. (1) nie była zobowiązana do złożenia oświadczenia woli o treści wskazanej w pozwie. W powołanej dacie nie istniały też okoliczności uzasadniające złożenie oświadczenia woli o odwołaniu darowizny. Skoro tak, to pozwani nie mogą domagać się uznania bezskuteczności umowy w stosunku do nich, a roszczenie o przeniesienie własności nieruchomości adresowane do pozwanej J. P. (4) jest bezprzedmiotowe.

Nawet jednak jeśli przyjąć stanowisko odmienne, to powództwo i tak podlegałoby oddaleniu albowiem powodowie nie wykazali przesłanki w postaci rażącej niewdzięczności pozwanej, co za tym idzie ich oświadczenie o odwołaniu darowizny nie mogło wywołać zamierzonego skutku, konsekwencji nie istniało żadne roszczenie podlegające ochronie w trybie art.59kc.

Zgodnie z dyspozycją art. 898 § 1 k.c. darczyńca może odwołać darowiznę nawet już wykonaną, jeżeli obdarowany dopuścił się względem niego rażącej niewdzięczności.

Nie uzasadniają odwołania darowizny, czyli nie noszą znamion rażącej niewdzięczności, czyny nieumyślne obdarowanego, drobne czyny umyślne, ale niewykraczające, w określonych środowiskach poza zwykłe konflikty życiowe i rodzinne, jak też zdarzenia wywołane zachowaniem się, czy działaniem darczyńcy. Przesłanka niewdzięczności w stopniu rażącym ma kwalifikowany charakter, odnoszący się do zachowań, które oceniając rozsądnie, przy uwzględnieniu miernika obiektywnego i subiektywnego, muszą być uznane za wysoce niewłaściwe i krzywdzące darczyńcę. Jako kryterium pomocne w ocenie zachowania obdarowanego wskazuje się dobre obyczaje w konkretnym środowisku oraz zwyczajowe relacje między obdarowanym, a darczyńcą. Rażąca niewdzięczność występuje zwłaszcza wtedy, gdy obdarowany dopuszcza się względem darczyńcy rozmyślnie nieprzyjaznych aktów, przestępstw przeciwko życiu, zdrowiu, czci oraz mieniu, a także gdy narusza obowiązki wynikające ze stosunków osobistych łączących go z darczyńcą, czyli chociażby odmawia pomocy w czasie choroby mimo oczywistej możliwości jej udzielenia, a także woli ze strony darczyńcy. Ocena, czy obdarowany rzeczywiście swoim zachowaniem w stosunku do darczyńcy wypełnił przesłankę rażącej niewdzięczności, jest przez sąd dokonywana z uwzględnieniem okoliczności konkretnej sprawy (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 25 października 2016 roku, I ACa 485/16).

Dla uznania zachowań za rażąca niewdzięczność w rozumieniu art. 898 § 1 k.c. należy przyjąć, że prowadzą one do złośliwego, uporczywego i pełnego nasilenia złej woli, zmierzającego do pokrzywdzenia powoda, konsekwentnego działania pozwanego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 09 lutego 2017 roku, I ACa 892/16).

Przenosząc powyższe na grunt przedmiotowej sprawy Sąd uznał, że nie zachodzą przesłanki do złożenia oświadczenia o odwołaniu darowizny, gdzie podstawą jego złożenia jest rażąca niewdzięczność. Twierdzenia o zachowaniach pozwanej J. P. (1), które miałyby być przejawem rażącej niewdzięczności, nie zostały dowiedzione. Nawet gdyby, przyjmując, że pozwana z uwagi na swój wiek dokonała oceny zachowania poszczególnych członków rodziny, wypowiadając się o nich krytycznie, to nadal takie zachowanie nie spełnia przesłanek z art. 898 k.c. i nie mogłoby zostać uznane za rażąca niewdzięczność.

Przeprowadzone w szerokim zakresie postępowanie dowodowe nie pozwala przyjąć, że spełniona została przez J. P. (1) przesłanka rażącej niewdzięczności w stosunku do powodów. Z zeznań i twierdzeń powodów nie wynikały żadne okoliczności, które skutkowałyby oceną, że po stronie pozwanej wystąpiły działania zwrócone przeciwko nim. W ocenie Sądu przedmiotem konfliktu, jest sam fakt darowania przedmiotowego mieszkania na rzecz drugiej z pozwanych O. P. (2). Sama powódka w swych zeznaniach przyznała, że do odwołania darowizny raczej by nie doszło gdyby nie było darowizny pomiędzy pozwanymi. Zatem Sąd uznał, że powodowie wytaczając powództwo, kierowali się innymi pobudkami, aniżeli rażąca niewdzięczność pozwanej. Pozwana J. P. (1) rozdysonowała prawem własności jakie jej przysługiwało, zgodnie ze swoją wolą. Mogła tego dokonać niezależnie od tego, czy powodowie taki stan rzeczy akceptowali czy też nie. Ubocznie należy zważyć, że przydział lokalu mieszkalnego otrzymała J. P. (1), następnie zrzekła się lokatorskiego prawa do lokalu na rzecz powodów, a sami powodowie przekształcając je w prawo własności ponieśli koszty nieco ponad tysiąc złotych.

Powodowie wnosząc pozew opisywali sytuacje, które ich zdaniem wskazują na zaistnienie rażącej niewdzięczności. Jednak w toku postępowania dowodowego okoliczności te nie zostały dowiedzione, a nawet gdyby zostały dowiedzione to nie mogły zostać zakwalifikowane jako rażąca niewdzięczność.

Nadto należy wskazać, że doszło do niedopełnienia obowiązków rodzinnych jednak nie ze strony pozwanej w stosunku do powodów tylko syna i synowej w stosunku do matki i teściowej. Powodowie przez lata nie interesowali się losem pozwanej, jej stanem zdrowia, potrzebami. Nawet w chwili obecnej kiedy powodowie powzięli wiedzę w toku przedmiotowego postępowania, że pozwana przebywa w zakładzie leczniczo- opiekuńczym, nie interesują się jej stanem zdrowia, ani też kto nad nią sprawuje opiekę.

Skoro pozwana J. P. (1) w dacie zawarcia umowy darowizny mieszkania z wnuczką O. P. (2) nie miała obowiązku przeniesienia własności mieszkania na powodów to nie może być mowy o zastopowaniu w niniejszej sprawie art.59kc.

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd oddalił powództwo w całości, o czym orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach sądowych orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. Zważyć należy, iż wobec każdej z pozwanych sformułowano w niniejszym postępowaniu odrębne roszczenie, a zatem każda z nich miała prawo domagać się zasądzenia na swoją rzecz całości kosztów zastępstwa procesowego. Sprawa wpłynęła do Sądu w dniu 20 maja 2016r.. W tym czasie przy wartości przedmiotu sporu od 50.000zł do 200.000zł obowiązywała stawka wynagrodzenia pełnomocnika 7.200zł. Nadto w sprawie prowadzone było postępowanie zażaleniowe, a wynagrodzenie pełnomocnika z tego tytułu wynosiło 3.600zł. W istocie zatem każdej z pozwanych należałby się zwrot kosztów w wysokości 10.800zł powiększony o wartość opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Ostatecznie Sąd stanął jednak na stanowisku, że należne każdej z pozwanych koszty zastępstwa należy obniżyć o połowę uwzględniając stan majątkowy powodów, rodzinny charakter sprawy oraz fakt, że wnioski i działania pełnomocnika pozwanych odnosiły się jednakowo do obu pozwanych. Nie bez znaczenia pozostawała okoliczność, że w toku sprawy doszło do zmiany przepisów redukujących wysokie stawki pełnomocników. Na rzecz każdej z pozwanych Sąd zasądził równowartość całej opłaty od pełnomocnictwa.

SSO Anna Łosik